

ת"פ 4277/09/15 - מדינת ישראל נגד מנשה יהוד

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ת"פ 4277-09-15 מדינת ישראל נ' יהוד
בפני כבוד השופטת חנה טרכטינגוט

המאשימה	בעניין: מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד חגית רונן ואח' נגד
הנאשם	מנשה יהוד ע"י ב"כ עו"ד שמואל גלנץ

הכרעת - דין

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו העסקה שלא כדין של העובד SOMKIT LIOTRAKHRU, מס' דרכון 9145210M (להלן: "**העובד**"), העסקה ללא ביטוח רפואי ואי העמדת מגורים הולמים.
2. על פי כתב האישום, ביום 7.12.14, בעקבות תלונה שהתקבלה בדבר תנאי מגורים, נערכה ביקורת ונמצא כי הנאשם העסיק את העובד במשך 8 חודשים בעבודות רפתנות שלא כדין ומבלי שהסדיר עבורו ועל חשבונו ביטוח רפואי כדין.
- כמו כן בביקורת מגורי העובד נמצא כי מדובר במגורים שאינם מתאימים למגורי אדם, מגורים מאולתרים תחת סכך בצמוד לשטח הרפת עם ליקויים רבים.
3. בפתח ישיבת ההוכחות הודה הנאשם, באמצעות בא כוחו, בהעסקה שלא כדין ומבלי הסדרת ביטוח רפואי כדין.

נסיבות העסקה שלא כדין מפורטות בפרוטוקול הדיון מיום 29.12.15, כך:

"מדובר במעסיק שיש לו אשרה לעובד אחד בלבד. הוא העסיק בכל 15 השנים עובד אחד. העובד שהוא קיבל רשמית לא התאים לעבודה ברפת. הוא הודיע לכוח אדם שיש להחליף את העובד, כעבור יומיים שלושה הוא קיבל את העובד המוזכר בכתב האישום כעובד חלופי. באותה תקופה הנאשם היה טרוד בשל טיפול באביו שהיה אז על ערש דווי, והלך לעולמו מספר חודשים לאחר מכן, ובנוסף היה מטופל באימו שהינה חולה סיעודית. זאת, ובנוסף טרדות המשק השכיחו ממנו ובעטים הוא לא וידא שאכן העובד החלופי שעליו מדובר נרשם על שמו. הנאשם היה בטוח שהעובד נמצא אצלו כדין".

על נסיבות אלה חזר הנאשם גם בעדותו ביום 22.10.17 (פרוטוקול עמ' 16 ש' 18-21).

נסיבות אלה תילקחנה בחשבון בבואי לגזור את דינו של הנאשם.

4. הנאשם כפר באישום של אי העמדת מגורים הולמים.

5. מטעם המאשימה העידו בענין זה המפקחים מר חנן זיגלבוים (להלן: "מר זיגלבוים") ומר עזר שמש (להלן: "מר שמש") (ולהלן גם: "המפקחים").

מטעם הנאשם העיד הנאשם.

כן הוגשו מטעם המאשימה המסמכים הבאים:

א. מ/1 - ביקורת בעקבות תלונה (להלן: "הביקורת") בצירוף דוח ביקורת המגורים, דרישה להמצאת מסמכים, טופס סיכום תלונה, הזמנת תרגום והודעת העובד.

מהביקורת עולה כי היא נערכה ביום 7.12.14 בעקבות תלונת העובד.

העובד זוהה כשהוא עוסק בהאכלת פרות, השיחה איתו בוצעה באמצעות מתורגמן טלפוני ויחד איתו התבצעה הביקורת במגורים.

אשר למגורים נרשם כך:

"מדובר בחדר מגורים הבנוי בתוך סככה שחציה השני משמש כרפת פרות... ונמצאו ליקויים חמורים במקום עיקרם: הכניסה למקום מלאה בבועץ וזבל פרות אין פינת אוכל ומטבח מסודרים אלא אלתור בסככה. השירותים והמקלחת בחדרון אחד בצמוד לחדר השינה כשיש שברים באריחי החרסינה ונזילות לתוך חדר השינה. אין ראש מקלחת אלא אלתור של צינור פלאסטי. אין מים חמים הדוד החשמלי איננו תקין ובנוסף הראה לי העובד התאילנדי שני מקומות בתקרת חדר השינה שלדבריו בזמן גשם משם חוזרים מים רבים כמו גם מהפתח כשהם מביאים איתם לתוך החדר בועץ וצואת פרות. לציין שהמקום מרוחק כארבעה עד חמישה מטרים מרפת פעילה ללא הפרדה והסירחון רב".

מהביקורת עולה כי הנאשם טען כי ירכוש מגורון חדש עבור העובד שיוצב במקום חלופי בתחילת השבוע.

ביום 11.12.14 נערכה ביקורת חוזרת והתקיימה שיחה בעברית עם העובד: "אמר לי שעכשיו הכל בסדר ואין לו בעיות".

הנאשם מסר כי הציע לעובד לגור במקום אחר במושב עם תאילנדים אחרים אך הוא סירב. בעיית המים החמים נפתרה והדוד תוקן, הוא רכש מגורון חדש וכי החל להכשיר שטח להצבתו ביום ראשון. כמו כן ציין כי הוא מטפל בנושא אשרת העובד על מנת להעביר את הפועל התאילנדי הרשום על שמו למעסיק אחר, כדי לשחרר לו את הויזה וכך יוכל לרשום את העובד על שמו.

דבריו האחרונים של הנאשם אומתו עם איש קשר המטפל בענין.

ביום 14.12.14, יום ראשון, התקשר הנאשם וטען כי העובד סירב לעבוד בשבת וכי הוא לא מעונין להמשיך לעבוד.

ב. מ/2 - הודעת דוא"ל ממנה עולה כי העובד התלונן בסוף יולי על מגורים אך מסר דרכון שגוי. מהתלונה עולה כי חדר השינה מוצף מים וצואה של פרות, כשיורד גשם התקרה דולפת, חדר המקלחת בתוך חדר השינה, אין דלת מפרידה, אין מים חמים במקלחת.

ג. מ/3 - מסמכים אשר שלח הנאשם הכוללים תלושי משכורת של העובד לחודשים 9-11/14, היתר להעסקת עובד בענף החקלאות לשנת 2014, ביטוח הוצאות רפואיות מיום 9.12.14 לתקופה 2.12.14 ועד 1.12.15, שטר מטען למבנה 4X4 מיום 14.12.14, טופס בקשה לנייד עובדים זרים בחקלאות לתקופה 5.11.14 ועד 5.12.14.

ד. מ/4 הכולל יומן חקירות ממנו עולה כי ביום 13.12.14 התקשר הנאשם אל מר עזר וציין שהעובד לא הגיע לעבודה, לא רוצה לחזור ללא תוספת כספים שהוא דורש. מכיוון שהעובד עזב את העבודה והציב דרישות לנאשם, החליט הנאשם שהוא לא רוצה אותו והוא נאלץ לבצע את החליבה. כמו כן ציין כי הזמין קרוואן/מגורן שאמורים להגיע היום.

כמו כן כולל מ/4 הודעת הנאשם מיום 7.12.14.

ה. מ/5 - תעודת עובד ציבור המתייחסת למעמדו של העובד.

6. מטעם הנאשם הוגש שרטוט של המשק, ממנו עולה כי בין הרפת לבין הסככה המקורה, אשר כללה אף את מגורי העובד, קיים מרחק של 12 מ'.
השרטוט סומן נ/1.

7. מעדותו של מר זיגלבוים עולה כי הגם שהוא ערך משנת 2014 אלפי ביקורות וזוכר את הביקורת מושא הדין במעורפל בלבד, הוא זוכר שתנאי המגורים היו מאוד קשים, ממש בתוך הרפת ולטעמו זה לא היה מגורים כלל (פרוטוקול עמ' 4 ש' 5, 26-27, 29-30).

מר זיגלבוים הבהיר כי כשהוא אמר 'בתוך הרפת' הכוונה שיש גג אחד משותף לרפת ולמבנה.

"הם לא גרו בתוך השטח שבו הפרות הסתובבו, אבל זה עדיין בתוך הרפת. מכון חליבה הוא בתוך הרפת וסככת הכלים היא בתוך הרפת".

(פרוטוקול עמ' 6 ש' 24-25)

כמו כן ציין כי ככל הנראה בכתב האיטום נפלה טעות קולמוס כשנרשם "סכך" במקום "סככה" (פרוטוקול עמ' 6

ש' 31).

מר זיגלבוים הבהיר כי אינו מתווכח לגבי המרחק בין הרפת למגורים ולמרות שהוא התרשם כי מדובר ב- 5 מ', הוא מוכן להניח כי קיימים 12 מ', אך אין בכך כדי לשנות את מסקנותיו.

מר זיגלבוים נשאל מה הכוונה לחשמל לא תקין והוא הסביר כי הכוונה בבעיה במערכת החשמל "לחוטטים גלויים". כאשר נשאל כיצד הגיע למסקנה שהדוד לא עובד, הבהיר כי הכוונה שהנורה לא עובדת כשמדליקים את הדוד. לשאלת בית הדין האם בדק את הנורה השיב כי אינו זוכר, אך אם רשם כך אז כנראה שכך היה (פרוטוקול עמ' 7 ש' 28-29).

מר זיגלבוים הבהיר כי הוא מסתמך על הביקורת שרשם ועל דוח ביקורת מגורי עובדים זרים ואם כתב שהיו נזילות מי גשם משתי פינות החדר אז ראה זאת. כך לגבי כל מה שנרשם.

מר שמש הבהיר כי חלקו בביקורת היה גביית העדות מהנאשם ומי שערך את הביקורת הוא מר זיגלבוים והוא זוכר שהוא חזר מהביקורת כשנעליו מלאות בבוץ (פרוטוקול עמ' 11 ש' 18).

8. הנאשם בעדותו טען שבמועד הביקורת הוא היה בתקופה קשה. אביו היה במצב קשה שהצריך טיפול ואמו היתה עם המטפלת בבית חולים. בזמן הביקורת כל מה שענין אותו היה שהמפקח "יעוף לו מהעיניים" (פרוטוקול עמ' 12 ש' 6).

בערב הוא פתח את המים החמים והכל היה תקין וכמו כן לא היתה רטיבות. לפני כן לא ביקר בחדר כי נתן לעובד להיות עצמאי. עוד הוסיף הנאשם כי העובד מוכן להעיד שהכל היה תקין.

9. טענות המאשימה -

המפקח ערך דוח מפורט לגבי מצב המגורים והמפקח השני ראה אותו יוצא כאשר נעליו מלאות ברפש.

דוח ביקורת מגורי עובדים זרים מפרט את כל הליקויים.

אף הנאשם, בהתנהגותו לאחר הביקורת, מאשר את הממצאים בכך שהוא מודה כי תיקן את בעיית המים החמים ושהוא רכש מגרון.

בהודעתו הודה הנאשם שבעבר היו תנאים טובים יותר וכי ברור לו שצריך לשפץ את המבנה שבו מתגורר העובד.

לענין ההסכמה לכניסה למגורים, העובד הוא זה שהגיש את התלונה וכשהמפקחים הגיעו לשטח גם הנאשם וגם העובד נכחו במקום וקיבלו את ההסכמה לביצוע הביקורת. העובד הוא זה שהפנה את המפקחים לנקודות הרטובות במגורים.

10. טענות הנאשם -

עמוד 4

יש הפרדה בין המגורים לבין הרפת. מדובר על אותו מתחם שבו ממוקם אף בית הורי הנאשם ואף במרחק קצר יותר לרפת ממגורי העובד.

אכן הנאשם לא נכנס למגורי העובד, אך אין לו צורך להיכנס ולחדור לפרטיות, כל עוד אין תלונה.

אין כל ראייה שהעובד הוא שהתלונן ואין ראייה שהעובד אישר את הכניסה למגורים.

העובד עצמו אישר כעבור כמה ימים בביקורת חוזרת שאין לו תלונות.

המפקח הפריז בעדותו כאשר העיד על חוטי חשמל מאולתרים שלא היו ולא נבראו.

ההכרעה -

11. סעיף 1(ה) לחוק עובדים זרים תשנ"א-1991 (להלן: "**החוק**") מטיל על המעסיק להעמיד על חשבון לשימוש העובד הזר מגורים הולמים למשך כל תקופת העסקתו.

תקנות עובדים זרים (איסור העסקה שלא כדין והבטחת תנאים הוגנים) (מגורים הולמים) תש"ס-2000 (להלן: "**התקנות**") קובעות את הקריטריונים למגורים הולמים.

לענייננו רלבנטיות התקנות הבאות:

"3. גישה למבנה -

(א) למבנה תהיה גישה נאותה.

(ב) מבנה הנמצא במקום ביצוע העבודה יופרד ממנו בגדר.

חדרי

4 ...

מטבח

5. מטבח -

(א) בכל מבנה יהיה מטבח ששטחו מתאים למספר העובדים המשתמשים בו ושלא יפחת מהשטח הקבוע לעניינו בתוספת.

(ב) במטבח יהיו -

(1) כיור אחד לפחות לכל שמונה עובדים עם אספקת מים חמים וקרים;

עמוד 5

- (2) משטח עבודה וארונות אחסון;
- (3) חיפוי קירות מחרסינה או קרמיקה מעל הכיור;
- (4) מערכת כירים אחת לפחות לכל שמונה עובדים;
- (5) כלי אוכל במספר ובגודל הנדרש, לפי מספר העובדים המתגוררים במבנה;
- (6) מקרר לאחסון מזון ובו נפח שאינו פחות מן הקבוע בתוספת;
- (7) מכלים בעלי מכסה תקין העשויים מחומר קשיח לאחסון אשפת המטבח.

6. חדר אוכל

- (א) במבנה יהיה חדר או מקום אחר שהוקצה לאכילה (להלן - חדר אוכל).
- (ב) בחדר האוכל יוקצה לכל עובד שטח שלא יפחת מן הקבוע בתוספת.
- (ג) שולחנות חדר האוכל יהיו מצופים בחומר הניתן לשטיפה.
- (ד) לכל עובד יהיה מקום ישיבה נפרד.
- (ה) לא ישמש חדר אוכל לשינה ולא ישמש חדר שינה כחדר אוכל.

מקלחות 8. מקלחות

- (א) המקלחות יהיו בתוך המבנה או במרחק סביר ממנו כשהגישה אליהן נוחה.
- (ב) לכל שמונה עובדים הגרים במבנה תוקצה לפחות מקלחת אחת ובה תהיה אספקת מים חמים וקרים.
- (ג) דודי המים למקלחות יהיו מותאמים להספקת כמות מים חמים שאינה פחותה מן הקבוע בתוספת, או שיהיה בהם מיתקן חימום חשמלי מהיר לכל מקלחת.
- (ד) המקלחות תהיינה מאווררות ומוסקות, לפי הצורך ובהתאם לעונות השנה. ההסקה תהא באמצעים חשמליים בלבד.

כביסה

12. מניעת מפגעים

(א) ...

(ב) מעביד יבטיח באופן סדיר את תקינותה של הצנרת והאינסטלציה במבנה וידאג למניעת דליפות ונזילות.

(ג) מעביד ינקוט אמצעים מתאימים להבטחת תחזוקת המבנה וסביבתו, וכן לתקינות התכולה הנדרשת על פי תקנות אלה.

(ד) מעביד ידאג כי יהיו במבנה סידורים נאותים לאיסוף וסילוק אשפה.

(ה) ... "

12. מהביקורת, מדוח ביקורת מגורי עובדים זרים ועדות המפקחים עולה כי המגורים לא עמדו בתנאי התקנות.

לא קיבלתי את טענות הנאשם בענין זה כי הכל היה תקין.

מדובר בעדות כללית, שאינה מפורטת, ושאינה עולה בקנה אחד עם דבריו בזמן אמת.

בהודעה שמסר מ/4 נשאל הנאשם מדוע תנאי המגורים שלו לקויים עפ"י הדוח שקיבל ותשובתו היתה:

"בעבר היו תנאים יותר טובים וברור לי שצריך לשפץ את המבנה שהוא מתגורר עכשיו ולהוסיף לו עוד חדר עבור טלוויזיה ח. אוכל ושיהיה לו יותר נוח".

(עמ' 2 להודעה ש' 18-21).

בהמשך ההודעה נשאל הנאשם האם ברור לו מתוך דוח ביקורת מגורי עובדים זרים מה צריך לתקן והוא השיב כי הוא עובד על הליקויים ויתקן וישפץ אותם בדחיפות (עמ' 2 להודעה ש' 32-33).

יתירה מכך כעולה מהביקורת, בביקור שנערך ביום 11.2.14 הודיע כי הדוד תוקן וכי הוא רכש מגורן חדש.

13. הנאשם טען כי בעת הביקורת היה במצב קשה לאור מצבו הרפואי של אביו וכל רצונו היה שהביקורת תסתיים וכי בערבו של אותו יום בדק ומצא שלמרות האמור בדוח ביקורת מגורי עובדים זרים, הדוד היה תקין ולא היו נזילות.

לא נתתי אמון בעדות זו של הנאשם, משהיא סותרת את דבריו למר

זיגלבוים מיום 11.12.14.

אף אם היה במצוקה בעת הביקורת, הרי שלביקור ביום 11.12.14 היה כבר מוכן, אם הדוד היה תקין לא ברור מדוע טען כי הדוד תוקן.

כמו כן אם לא היו נזילות והכל היה תקין, לא ברור מדוע לא הבהיר זאת למר

זיגלבוים אלא טען שרכש מגורון חדש.

14. עוד מפנה הנאשם לרשום בביקורת ביום 11.12.14, לפיו כשהעובד שמע כי הוא רכש מגורון חדש וכי בעיית המים החמים נפתרה, הוא שמח ונשאר במגוריו הנוכחיים.

אין בדברים אלה כדי לשנות ממצאים אשר נמצאו ביום 7.12.14.

ראשית, הביקורת ביום 7.12.14 נערכה בשל שתי תלונות של העובד. הנאשם ניסה לתרץ את התלונה האחרונה, אך לא היה לו כל הסבר לכך כי העובד התלונן כבר בחודש יולי 2014.

שנית, הנאשם בחר שלא להזמין את העובד למרות שטען כי הוא בקשר איתו וכי העובד רוצה לחזור לעבודה.

שלישית, העובד סירב יומיים לאחר מכן (13.12.14) לעבוד ועזב ביום 14.12.14, עובדה שאינה עולה בקנה אחד עם שביעות הרצון שהביע במהלך הביקורת שנערכה בנוכחות המעסיק.

15. הצדדים הקדישו פרק נכבד לשאלה האם המגורים הם חלק מהרפת ומה המרחק מהמגורים לרפת - האם 5 מ' כטענת המפקחים או 12 מ' כטענת הנאשם, אלא שכך או כך המגורים אינם עומדים בתנאי התקנות.

קיבלתי את עדות מר זיגלבוים כי למבנה אין גישה נאותה וכי הכניסה למקום מלאה בבוע זבל פרות. תיאור זה קיבל חיזוק בעדותו של מר שמש, לפיה הוא זוכר שכאשר מר זיגלבוים חזר מהביקורת נעליו היו מלאות בבוע.

כמו כן לא נמצאה הפרדה על ידי גדר בין הרפת לבין הסככה אשר חלקה שימש למגורי העובד

ובנוסף הנאשם הודה כי חדר האוכל הוא חלק מסככה פתוחה.

קיבלתי את עדות מר זיגלבוים לפיה בכיור השייך למטבח לא היה מים חמים. כמו כן קיבלתי את העדות לפיה במקלחת לא היה ראש מקלחת אלא רק צינור וכן כי לא היו מים חמים.

כמו כן קיבלתי את עדותו בכל הקשור למים החמים ולעבודה כי הדוד לא פעל. עדות זו מתיישבת עם הודעת הנאשם לפיה לאחר הביקורת הדוד תוקן.

כך גם לגבי החרסינות השבורות והנזילות מהגג.

16. הנאשם טוען כי מר זיגלבוים הוסיף והפריז על הביקורת כשבעדותו טען שיש חוטים גלויים, אלא שמר זיגלבוים נשאל למה הכוונה כשהוא כותב שהחשמל לא תקין ואז השיב שכאשר הוא כותב שיש בעיה במערכת החשמל כוונתו שהחוטים גלויים, אלא שלא מצאתי בדוח הערה על מערכת החשמל.

17. המסקנה הינה שאני מאמצת את האמור בדוח ביקורת מגורי עובדים זרים.

18. בטרם סיום יש להוסיף כי הנאשם טען כי הביקורת נערכה שלא בהיתר של העובד, ולפיכך אין לבסס עליה הרשעה.

טענה זו נדחית.

בסעיף 6(א)(2) לחוק נקבעה סמכותו של מפקח להיכנס למקום מגוריו של עובד זר כדלקמן:

"א. לשם פיקוח על ביצוע הוראות חוק זה או התקנות על פיו, רשאי מפקח שהוסמך לפי סעיף 5 ב' (להלן- מפקח).

(1)...

(2) להיכנס בכל עת סבירה ללשכה פרטית או למקום עבודה שיש יסוד להניח שהוא מקום עבודה של המעסיק או של עובד או שהוא מקום מגוריו של עובד זר, ובלבד שהכניסה למקום המגורים כאמור היא לצורך בדיקת קיום חובותיו של המעסיק לפי סעיף 1 ה' וניתנה הסכמה לכך מאת העובד הזר."

הביקורת נערכה לאור תלונתו של העובד. במהלך הביקורת והכניסה למגורים נכחו הנאשם והעובד.

מר זיגלבוים העיד כי בוודאי שביקש רשות מהעובד (פרוטוקול עמ' 5 ש' 9).

יתירה מכך העובד אף הפנה את תשומת לב מר זיגלבוים לנזילות מהגג.

מסקנתי איפוא כי ניתנה הסכמה לכניסה למגורים מאת העובד.

מכל מקום ייחוס מלוא המשקל לדוח ביקורת מגורי עובדים זרים אשר נערך בנוכחות הנאשם והעובד, מבלי שתועדה במפורש הסכמת העובדים לכניסת מר זיגלבוים למקום המגורים של העובד לא פגעה בזכות הנאשם להליך הוגן.

[ע.פ. 11221-06-14 סעדיה יוסף - מדינת ישראל (29.3.17)].

19. התוצאה הינה כי אני מרשיעה את הנאשם בכל העבירות המיוחסות לו בכתב האישום: העסקה שלא כדין, עבירה על סעיף 2(א)(1)(2) לחוק.

העסקה ללא ביטוח רפואי - עבירה על סעיפים 1ד' ו- 2(ב)(3) לחוק.

אי העמדת מגורים הולמים - עבירה על סעיף 2(ב)(4) לחוק.

20. לאור הסכמת הצדדים הטיעונים לעונש יוגשו בכתב.

טיעוני המאשימה עד ליום 30.11.17 וטיעוני הנאשם תוך 15 יום מטיעוני המאשימה.

לעיוני ביום 1.12.17.

ניתנה היום, כ"ה חשוון תשע"ח, 14 נובמבר 2017, בהעדר הצדדים.